

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/131/2023
Identifikačné číslo spisu:	4222203508
Dátum vydania rozhodnutia:	27.06.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:4222203508.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne K. A., nar. XX. XX. XXXX, bytom P., H. XXX, zastúpenej Mgr. Barborou Novákovou, advokátkou so sídlom v Nitre, Štefániková 15, proti žalovanému: Centrum právnej pomoci, kancelária Komárno, Mgr. U. H., C. J., so sídlom Komárno, Župná 14, v konaní o nejasné podanie, vedenom na Okresnom súde Komárno sp. zn. 10C/37/2022, o dovolaní žalobkyne proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 31. mája 2023 sp. zn. 8Co/5/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalovanému n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Komárno uznesením sp. zn. 10C/37/2022 z 8. novembra 2022 odmietol podanie žalobkyne (prvý výrok) s poukazom na ustanovenie § 123 ods. 3 CSP. V odôvodnení uviedol, že dňa 07. októbra 2022 žalobkyňa doručila podanie, ktoré nespĺňalo náležitosti žaloby podľa § 132 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Súd ju preto vyzval uznesením č. k. 10C/37/2022-14 zo dňa 12. októbra 2022, aby v lehote 15 dní nedostatky podania odstránila (presne sformulovala petit žaloby tak, aby z neho bolo výslovne zrejmé a jasné, čoho sa podaním domáha; aby výrok bol určitý a vykonateľný. Zároveň poučil žalobkyňu o tom, že ak v súdom stanovenej lehote podanie nedoplní, podanie odmietne. Žalobkyni bolo uznesenie súdu doručené dňa 17. októbra 2022 do vlastných rúk.

1.1. Dňa 25. októbra 2022 žalobkyňa doručila súdu doplnenie, resp. upresnenie žaloby. Súd po preskúmaní podania dospel k záveru, že žalobkyňa vady podania zo dňa 14. septembra 2022 v zmysle požiadaviek súdu neodstránila, podanie neobsahuje určitý a vykonateľný žalobný návrh a taktiež nie je zrejmé, kto je žalovaný. Pre uvedené nedostatky nemožno v konaní pokračovať, preto súd podanie žalobkyne odmietol.

2. Krajský súd v Nitre (ďalej len „odvolací súd“) uznesením zo dňa 31. mája 2023 sp. zn. 8Co/5/2023 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil (prvý výrok) a žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal (druhý výrok).

2.1. V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že pre záver súdu o odmietnutí podania, ktoré by podľa

obsahu mohlo byť žalobou, musia byť súčasne splnené viaceré predpoklady, t. j. výzva súdu prostredníctvom uznesenia, náležité poučenie, uplynutie ustanovenej lehoty na opravu alebo doplnenie podania, pasivita alebo chybný postup strany sporu pri realizácii poučenia a záver o tom, že výsledkom je nemožnosť súdu pokračovať v konaní. Náležitosti, ktoré žaloba musí obsahovať sú presne špecifikované v ustanovení § 127 ods. 1 a § 132 a nasl. CSP a v prípade, že ich žaloba neobsahuje, súd sa musí postarať o odstránenie týchto nedostatkov postupom podľa § 129 ods. 1, 2 CSP. Pokiaľ v súdom určenej lehote bol žalobca pasívny, resp. neodstránil vady žaloby v zmysle výzvy súdu, k odmietnutiu jeho podania v intenciách § 129 ods. 3 CSP bude možné pristúpiť len za situácie, že existencia nedostatkov je takého charakteru, ktorý bude brániť súdu pokračovať v ďalšom konaní. Údaj o tom, čoho sa žalobca domáha musí byť v žalobe vyjadrený spôsobom, ktorý nevzbudzuje pochybnosti o tom, ako majú byť vymedzené práva a im zodpovedajúce povinnosti strán sporu. Žalobný petit je nesprávny, ak vymedzenie práv a im zodpovedajúcich povinností v ňom obsiahnutých je nepresné, neurčité alebo nezrozumiteľné. Žalobný petit musí vychádzať z udania rozhodujúcich skutočností. V prípade, že nevychádza z týchto skutočností, ale z iných v žalobe neuvedených okolností a nie je možné dôvodiť, na základe čoho má súd o žalobnom petite rozhodnúť, je žalobný petit rovnako nesprávny, i keď sám o sebe je presný, určitý a zrozumiteľný.

2.2. Žalobca ako pán sporu je povinný v zmysle § 132 ods. 1 CSP jasne presne určito obsiahnuť v žalobe žalobný návrh - petit tak aby tento spĺňal požiadavky jeho materiálnej vykonateľnosti rozhodnutia s tým, že je potrebné uviesť, že nie je povinnosťou súdu nahrádzať povinnosť žalobcu uviesť petit-žalobný návrh spĺňajúci základne kvalifikačné predpoklady. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti, preto odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie postupoval správne. V nadväznosti na skutočnosť, že odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že zo strany žalobkyne ani na základe výzvy súdu prvej inštancie nedošlo k uvedeniu žalobného návrhu spĺňajúceho podmienku materiálnej vykonateľnosti, vyhodnotil ako nadbytočné zaoberať sa identifikáciou žalovaného uskutočnenou zo strany žalobkyne v prejednávacom nejasnom podaní. Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne, keď odvoláciu argumentáciu žalobkyne považoval za nedôvodnú a nespôsobilú privodiť zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia.

2.3. Odvolací súd o nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP tak, že v tomto štádiu konania procesne úspešnému žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal, pretože mu žiadne nevznikli a ani si žiadne neuplatnil.

3. Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého odôvodnila poukazom na § 420 písm. f) CSP.

3.1. Dovolacím dôvodom je v zmysle argumentácie žalobkyne skutočnosť, že napadnutým rozhodnutím odvolací súd potvrdil uznesenie, ktorým súd prvej inštancie podanie odmietol. Týmto konaním súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu, jej bolo odňaté právo na súdnu ochranu a prístup k súdu. Mala za to, že na výzvu súdu prvej inštancie riadne a včas odstránila nedostatky podania a z obsahu podania bolo zrejmé, čoho a voči komu sa domáha. Z toho dôvodu považovala napadnuté rozhodnutie za formalistické, neposudzujúce podanie podľa jeho obsahu. Uvedené konanie podľa jej názoru zabránilo, aby sa domáhala svojich práv cestou súdu. Mala za to, že odvolací súd, ako aj súd prvej inštancie, jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces.

3.2. Záverom žiadala aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu aj súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné v zmysle § 448 CSP zamietnuť.

5. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto

v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

7. Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) dovolateľka v dovolaní namietala, že napadnutým rozhodnutím odvolací súd potvrdil uznesenie, ktorým súd prvej inštancie podanie odmietol, pričom po výzve súdu prvej inštancie riadne a včas odstránila nedostatky podania a z obsahu podania bolo zrejmé, čoho a voči komu sa domáha. Z toho dôvodu považovala napadnuté rozhodnutie za formalistické, neposudzujúce podanie podľa jeho obsahu. Uvedené konanie podľa jej názoru zabránilo, aby sa domáhala svojich práv cestou súdu.

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu, a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

8.1. V súvislosti s predmetnou námietkou dovolateľky, dovolací súd poukazuje na ustanovenie § 124 CSP, ktoré predstavuje dôležité interpretačné pravidlo, podľa ktorého je potrebné každé podanie, a teda úkon ktorý je určený súdu, nevyhnutne posudzovať z objektívneho hľadiska, t. j. podľa toho, ako bol navonok prejavovaný, nie podľa toho, či medzi prejavovým procesným úkonom a vnútornou vôľou konajúceho je skutočný súhlas. Pre podanie strán totiž platí tzv. teória prejavu vôle, súd teda prihliada len na to, čo bolo voči nemu prejavované. Nie je rozhodujúce, či strana svojím úkonom zamýšľala niečo iné. Pri posudzovaní podania strán je tak dôležitý ich prejav vôle; náležitosti vôle v hmotnoprávnom zmysle sa pritom neskúmajú. Pri podaní je preto bezvýznamná vážnosť a sloboda vôle, omyl alebo tieseň. Pri procesnom úkone tak nie je možné uvažovať o jeho platnosti alebo neplatnosti, ako je tomu pri hmotnoprávných úkonoch. Keby mal súd skúmať, či vôľa prejavovaná podaním je skutočne vôľou konajúceho, mohlo by to viesť k neprimeranému predlžovaniu konania a mnohokrát by tým mohol byť zmarený samotný účel konania. Ak je prejav vôle dostatočne určitý a zrozumiteľný, je bez vád a jeho účinky môžu nastať.

8.2. Ak však nastane situácia, pri ktorej je potrebné skúmať otázku, či existuje rozpor medzi prejavom strany urobeným v podaní a jeho vôľou, je potrebné akcentovať objektívne hľadisko. Aplikujúc toto hľadisko treba mať pri posudzovaní podania podľa jeho obsahu na zreteli to, ako v ňom bola navonok

(objektívne) prejavená vôľa konajúceho, a nie to, či je subjektívne (zo subjektívneho aspektu strany) zhoda medzi navonok urobeným podaním a vnútornou vôľou toho, kto podanie urobil. Ani podstatný omyl medzi tým, čo podaním prejavil a tým, čo ním prejavíť chcel, nemá na účinnosť už urobeného podania žiadny vplyv.

8.3. Zmyslom ustanovenia § 124 CSP je posúdiť podanie tak, aby jeho výklad zodpovedal skutočnej vôli konajúcej osoby v čase uskutočnenia podania. Pre posúdenie podaní preto nie je významné, ako ich strana označila, že ich označila nesprávne alebo, že ich neoznačila vôbec, ani to, aký obsah im strana prisudzuje. Súd vždy posúdi obsah a zmysel podania a uskutoční záver, o aký úkon sa z tohto hľadiska jedná. To však platí len v prípade, ak je podanie inak perfektné, to znamená, že spĺňa predpoklady stanovené § 127 CSP, prípadne niektoré ďalšie náležitosti stanovené osobitnými ustanoveniami, napríklad § 132 CSP a nasledujúce. Ak je podanie strany nezrozumiteľné alebo nesprávne či neúplné po obsahovej stránke, postupuje súd podľa § 128 - 129 CSP.

9. Z obsahu spisu vyplýva, že dovolateľka dňa 7. októbra 2022 doručila súdu prvej inštancie podanie označené ako žaloba „neplatný právny úkon“, ktorým sa domáhala určenia neplatnosti právneho úkonu späťvzatia žaloby z 8. augusta 2022. Predmetné podanie bolo súdom prvej inštancie posúdené ako podanie nespĺňajúce náležitosti žaloby podľa 132 CSP. Dňa 12. októbra 2022 bola žalobkyňa súdom prvej inštancie vyzvaná na odstránenie nedostatkov podania spočívajúcich v absencii presnej formulácie žalobného petitu tak, aby z neho bolo výslovne zrejmé a jasné, čoho sa podaním domáha - aby bol výrok určitý a vykonateľný, a to s lehotou v trvaní 15 dní, pričom dovolateľku zároveň poučil o tom, že ak v stanovenej lehote nebude podanie doplnené v zmysle požiadaviek súdu, podanie odmietne. Dňa 25. októbra 2022 bolo doručené súdu prvej inštancie doplnenie žaloby, avšak po preskúmaní podania súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa vady podania zo dňa 14. septembra 2022 v zmysle požiadaviek súdu neodstránila, podanie neobsahuje určitý a vykonateľný žalobný návrh a taktiež nie je zrejmé, kto je žalovaný, preto odmietol podanie dovolateľky. Po preskúmaní obsahu dovolacím súdom možno konštatovať, že i pri posúdení podania v zmysle § 124 CSP nie je dovolaciemu súdu jasné čoho sa žalobkyňa domáha, pričom na základe podania zo dňa 21. októbra 2022 č. I. 20 možno dospieť k záveru, že dovolateľka sa domáha vyhlásenia neplatnosti jej vlastného úkonu, voči žalovanému, ktorý je subjektom bez právnej subjektivity.

10. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľka nedôvodne a neopodstatnene namieta, že jej odvolací súd svojím procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces. Pri posudzovaní podania podľa jeho obsahu totiž nemôže súd určitému podaniu dávať iný význam, než ktorý zodpovedá obsahu podania, jeho vnútornej skladbe, logike, zvolenej argumentácii, v podaní použitým výrazovým prostriedkom a celkovému zmyslu podania. Posudzovanie podania taktiež neumožňuje súdu obsah úkonu výkladom dopĺňať či domýšľať alebo z neho vyvodíť závery, ktoré z obsahu úkonu nevyplyvajú. Rovnako súd nemôže výslovne uskutočnený úkon (aj keď nemá žiadne právne dôsledky) transformovať na iný úkon.

11. Z vyššie uvedeného vyplýva, že zo strany súdu nedošlo k nesprávnemu procesnému postupu, ktorý by znemožnil dovolateľke, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že by došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto dovolací súd konštatuje, že dovolateľkou uplatnený dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP neexistuje (nie je daný). Z uvedeného dôvodu preto dovolanie žalobkyne podľa ustanovenia § 448 CSP zamietol.

12. Dovolací súd rozhodol o trovách dovolacieho konania podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP. Súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalovanému žiadne trovy v dovolacom konaní nevznikli, preto jej ich náhrada nebola priznaná.

13. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.